

En kirkelig frihedsordning uden reelt indhold.

Med bred opbakning fra alle sider blev der i 2012 indføjet en bestemmelse i lov om valg til menighedsråd, om at ”et medlem af folkekirken, der er bosat i et pastorat med flere sogne, kan vælge i hvilken menighedsrådsreds i pastoratet medlemmet vil udøve valgret til menighedsrådet” (§5 stk.6). Hermed blev der, skulle man tro, endelig givet dem, der bor i et flersognspastorat den samme mulighed, som sognebåndsløsere har haft i mange år, nemlig til at knytte sig til det sogn, hvor man føler, at man har sit naturlige kirkelige tilhørsforhold, også selv om dette sogn ligger i samme pastorat som bopæls sognet. Det var også den mulighed, som blev fremhævet ved forslaget fremsættelse i Folketinget. Desværre er denne frihedsbestemmelse nærmest uden reelt indhold. For hvor man livet igennem har mulighed for at løse sognebåndet, så gælder det stadig ikke, dersom man bor i et flersognspastorat. En senere ændringsbestemmelse fra 2013 har tværtimod begrænset muligheden for at knytte sig til et andet sogn i pastoratet så drastisk, at den for langt den overvejende del af befolkningen slet ikke eksisterer. Hvis man som beboer i et flersognspastorat ønskede at udnytte lovens mulighed, skulle man nemlig gøre anmeldelse inden 1/1 2014, og dersom man har overset denne ukendte ændringsbestemmelse, så er ens mulighed forspildt for evigt. Aldrig senere i livet vil man kunne udnytte den mulighed, loven ellers synes så uindskrænket at give. Jeg havde overset denne senere tilføjede ændringsbestemmelse og nåede altså ikke at tilmelde mig rettidigt, og så er ”din mulighed desværre forpasset”, har kirkeministeriet skrevet til mig. Og det er altså ”forpasset for evigt”. Det er da en sælsom frihedsordning, som altså bare ikke gælder alligevel!

Flytter man efter 2014 til et flersognspastorat, så er der en anden sælsom begrænsning: Man skal inden 4 uger efter at være flyttet meddele, dersom man ønsker sin valgret tilknyttet et andet sogn end bopæls sognet. Hvem mon dog lige tænker på dette i løbet af de første 4 hektiske uger efter at man er flyttet til et nyt sted. Hvordan skal man på den korte frist nå at finde ud af, hvor man kirkeligt ”føler sig hjemme”. Hvem når overhovedet at finde ud af, hvilket af pastoratets sogne man er havnet i? Da jeg i 2008 flyttede til min nuværende adresse i Præstø by, opdagede jeg da først efter lang tid, at jeg slet ikke boede i det sogn, hvis kirke (Præstø) ligger lige ud for mine vinduer, men at jeg hører til en ensom beliggende landsbykirke (Skibinge) 4 kilometer fra min bopæl i Præstø by. Som så mange andre steder i landet går de ældgamle sognegrænser helt på tværs af al nutidig naturlig by- og livssammenhæng. Havde det drejet sig om en sognebåndsløsning til et sogn uden for pastoratet, så får man som tilflytter ubegrænset tid til at finde ud af, hvor man føler sig tilknyttet og hører hjemme. Jeg har mulighed for at løse sognebånd til alle mulige andre sogne i omegnen, ja i hele Danmark, kun ikke til det sogn lige ud for mine vinduer, hvor jeg føler, at jeg hører til. Det kan jeg ikke, fordi det er et sogn i det samme flersognspastorat. Hvorfor denne urimelige forskelsbehandling? Hvilken forbrydelse har jeg dog gjort, at jeg skal have livstidsstraf og (med ministeriets ord) har forpasset min mulighed (for at udnytte lovens mulighed) for evigt? Ingen af de andre højt besungne kirkelige frihedsordninger er forbundet med en sådan ”én-gangs klausul”. Endelig er der de børn, som er vokset op i et flersognspastorat. De er tilsyneladende helt faldet ud af loven. De har jo ikke kunnet give meddelelse om valgretstilknytning til et andet af pastoratets sogne inden 1/1 2014, dersom de ikke på det tidspunkt har været 18 år, og da de aldrig er tilflyttet sognet, men har boet der hele livet, kan de heller ikke benytte den (teoretiske) 4-ugersadgang for tilflyttere. Jeg har spurgt i kirkeministeriet, der dog ikke har kunnet give mig svar på, hvorledes denne sidste gruppe skulle forholde sig.

For alle grupper gælder det, at den frihed, som loven giver beboere i et flersognspastorat til at vælge tilknytning til et andet af pastoratets sogne, er så drastisk indskrænket, - på livstid! - at lovens frihedsbestemmelse kun er tilsyneladende og reelt er uden indhold. Hvor mange findes der mon på landsplan, som overhovedet har nået at udnytte lovens mulighed inden fristens udløb? Mit gæt er, at det er meget få, der har været opmærksomme på den inappellable deadline. Jeg vælger at tro, at det aldrig har været lovgivernes mening, at lovens mulighed ikke skulle være reel, og jeg opfordrer derfor til, at lovgivningsmagten hurtigst muligt, om muligt gerne inden det kommende menighedsrådsvalg, ophæver de meningsløse begrænsninger, som er en hån mod lovens intention. Ministeriet er jo meget opmærksom på at få folk til at interessere sig for det kommende menighedsrådsvalg, så må det også åbne for muligheden for at kunne udnytte valgretten i det sogn, man naturligt føler sig knyttet til, - også selv om det er i et flersognspastorat.

Anders Nørgaard, dr.theol. Rødegårdsvej 9, 4720 Præstø